

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **S. G.**, zastoupený JUDr. Denisem Mitrovičem, advokátem, sídlem Mírové náměstí 274, Týniště nad Orlicí, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2021, č. j. OAM-10/LE-BA02-VL14-2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 7. 2021, č. j. 60 Az 23/2021 – 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 29. 4. 2021 zamítl žalovaný žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neboť žalobce je státním občanem Kosova, které Česká republika v souladu s § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žalobce neprokázal, že v jeho případě Kosovo za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného Krajský soud v Plzni zamítl.

[3] Krajský soud konstatoval, že žalovaný si vyžádal hodnocení Kosova jako bezpečné země původu ze září 2020, jež je součástí spisového materiálu a které odpovídá požadavkům § 23c písm. c) zákona o azylu. Hodnocení podle soudu spočívá na objektivních skutečnostech a je povinností žalobce prokázat, že mu v takové zemi hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení.

[4] Soud zrekapituloval, že žalobce opustil Kosovo z rodinného a ekonomického důvodu, což vypověděl v rámci pohovoru. Česká republika nebyla cílem jeho cesty, tím bylo Německo, kde žije jeho manželka s dětmi a kde si chtěl najít práci. V Německu již dvakrát pobýval.

[5] Žalobce zmínil vyhrožování soukromou osobu, avšak neobrátil se na policii ani neučinil jiné kroky, aby mu byla poskytnuta ochrana. Na jeho situaci přitom není přílehlavá judikatura, z níž vyplývá, že v určitých případech není nutné trvat na tom, aby se žadatel o mezinárodní ochranu pokusil domoci ochrany v zemi původu, neboť v žalobcem uváděných rozsudcích se jednalo o zcela odlišnou skutkovou situaci.

[6] Žalobce k žalobě doložil textové zprávy, které mu měl zaslat jeho bratr a sám věřitel, který mu měl vyhrožovat, a v žalobě uvedl jejich obsah. Krajský soud dospěl s pomocí internetového překladáče k závěru, že text uvedený v žalobě nekoresponduje předloženým zprávám a upozornil i na časový rozpor mezi zaslanou zprávou (21. 1. 2021) a výpovědí žalobce, že výhrůžky začaly, až když opustil Kosovo (po 20. 2. 2021). Soud konstatoval, že tyto skutečnosti nepřispívají věrohodnosti žalobcových tvrzení.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[8] Stěžovatel namítá, že žalovaný ani soud nevyložili, z čeho konkrétně vychází, když považují Kosovo za bezpečnou zemi původu (pouze citují zprávu, aniž by alespoň v základu uvedli, co je v ní obsaženo) a neshromáždili objektivní důkazy prokazující skutečný stav v zemi původu. Žalovaný provedl toliko formální „sadu důkazů“, které v podobných případech provádí. Dokumenty však neodrážejí situaci nealbánských menšin (jako je romská, ke které žalobce patří). Většina informací, které žalovaný užil, je více než tři čtvrtě roku stará a není aktuální. Při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu pro strach z pronásledování z důvodů etnických nelze rozhodovat na základě zpráv, které toto nezohledňují. Stěžovatel nepovažuje Kosovo za standardní demokracii, neboť nebylo uznáno jako samostatný stát OSN a nemá fungující policii ani justici (nad první dohlíží KFOR a nad druhou EULEX). Kosovo je založeno na klanovém uspořádání a na principu krevní msty. Součástí klanového uspořádání jsou téměř výhradně etničtí kosovští Albánci. Kdokoliv mimo klanový systém nemá možnost domoci se práva či ochrany.

[9] Krajský soud vůbec neřešil situaci stěžovatele z pohledu jeho etnického původu a vůbec se nezabýval tím, zda by mohl být perzekvován z důvodu svého etnického původu. Stěžovatel odkazuje na judikaturu k posuzování udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu a namítá, že v důsledku neposouzení poměrů ochrany menšin v Kosovu nemohlo ani dojít ke zjištění toho, zda by se stěžovatel domohl nějaké pomoci od státních orgánů v zemi původu.

[10] Stěžovatel dále krajskému soudu vytýká, že ačkoliv si soud iniciativně překládal poskytnutou konverzaci s jeho věřitelem, neuvedl, kterou část překládal a s jakým výsledkem.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že trvá na zákonnosti svého rozhodnutí. Zpráva, z níž žalovaný vycházel při hodnocení Kosova jako bezpečné země původu, je vytvořena z 22 objektivních, nezávislých a veřejně dostupných zdrojů. K hrozbě ze strany soukromých osob žalovaný uvedl, že se měl stěžovatel obrátit s žádostí o pomoc na příslušné kosovské instituce. Pokud by mu tyto instituce nebyly schopné či ochotné poskytnout odpovídající pomoc, bylo by možné považovat tuto skutečnost za azylově relevantní. Stěžovatelovo tvrzení o obavě z pronásledování z důvodu jeho národnosti považuje žalovaný za účelové, neboť během pohovoru byl výslovně dotázán, zda měl v Kosovu nějaké problémy z důvodu rasy či národnosti, a odpověděl, že nikoliv.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

pokračování

[12] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc rozhodovanou v řízení před krajským soudem samosoudcem, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[13] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[14] Stěžovatel v kasační stížnosti nevznáší žádné právní otázky, které by nebyly judikaturou řešeny, byly řešeny rozdílně či by měly být vyřešeny jinak.

[15] Zákon o azylu v § 16 odst. 2 stanoví: *Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.* Bezpečnou zemi původu definuje § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a podle § 2 bodu 11 vyhlášky č. 328/2015 Sb. Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu také Kosovo.

[16] K otázce posuzování žádostí o mezinárodní ochranu žadatelů přicházejících ze zemí označených jako bezpečná země původu existuje ustálená judikatura. V případě řízení o takových žádostech je oproti jiným azylovým řízením zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a v čl. 36 a 37 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice) stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 2 zákona o azylu. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Takové podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS).

[17] Jak žalovaný tak krajský soud v intencích uvedené judikatury postupovali a dovodili, že stěžovatel neprokázal, že by v jeho případě nebylo možno Kosovo považovat za bezpečnou zemi původu. Ačkoliv stěžovatel namítá, že žalovaný nerozporoval věrohodnost jeho výpovědi týkající se obavy z výhrůžek soukromou osobou, žalovaný i krajský soud uvedli, že stěžovatel měl vyhledat pomoc v zemi původu, a to zcela v souladu s ustálenou judikaturou (viz např. rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37, či ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54).

[18] Namítá-li stěžovatel nyní, že žalovaný ani krajský soud nezjistili dostatečně skutkový stav spočívající v otázce, zda je pro něj ochrana v zemi původu jako pro příslušníka romské menšiny

v Kosovu dostupná, a také, že nevyhodnotili jeho možné pronásledování z tohoto důvodu, je třeba upozornit, že břemeno tvrzení v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu stíhá žadatele (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70 či ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86). Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. Stěžovatel byl v nynějším případě v rámci pohovoru výslovně tázán, zda čelil v zemi původu nějakým problémům z hlediska své národnosti, na což stěžovatel odpověděl, že nikoliv. Ani v žalobě žádné problémy související se svou etnicitou neuváděl. V takovém případě nelze žalovanému ani krajskému soudu vytýkat, že si k této otázce neobstarali dostatečné podklady a stěžovatelovu žádost z tohoto hlediska nehodnotili. V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, Nejvyšší správní soud uvedl, že „je nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat...“

[19] Z podkladů týkajících se bezpečnostní a politické situace v Kosovu žalovaný naopak dovodil, že Kosovo je standardně fungující demokratický stát a lze je považovat za bezpečnou zemi původu, a stěžovateli tedy nic nebránilo obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné státní orgány. Krajský soud hodnotil informace o zemi původu z hlediska kritérií nastíněných v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS, v němž soud konstatoval, že *informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné*. Krajský soud přitom dospěl k závěru, že daným požadavkům vyhovují a Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud tuto judikaturu aplikoval nesprávně. Konkrétní námitky týkající se fungování policejního a justičního systému stěžovatel poprvé uplatňuje až v kasační stížnosti, ačkoliv tak měl učinit v řízení před krajským soudem. Tyto námitky jsou proto nepřijatelné dle § 104 odst. 4 s. ř. s. a Nejvyšší správní soud k nim nemohl nepřihlížet.

[20] Námitka stěžovatele ohledně nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu z důvodu neuvedení konkrétních pasáží textových zpráv, z nichž soud vycházel, taktéž nemůže založit přijatelnost jeho kasační stížnosti. Krajský soud svůj závěr o tom, že stěžovatel neprokázal, že by v jeho případě nebylo možno považovat Kosovo za bezpečnou zemi původu, založil stejně jako žalovaný zejména na skutečnosti, že proti výhrůžkám ze strany soukromé osoby se nebránil žádostí o pomoc na příslušné orgány, ač ze zpráv o zemi původu vyplývá, že je to možné. Argumentaci nevěrohodností stěžovatelových tvrzení na základě rozporů týkajících se předložených textových zpráv lze považovat pouze za podpůrnou.

[21] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v projednávané věci neshledal pochybení krajského soudu, natož takové, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 14. září 2022

JUDr. Filip Dienstbier Ph.D.
předseda senátu